

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΣΠΑΡΑΓΜΟΣ

ΤΟΥ * ΧΑΡΗ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Προχώρησε παραπατώντας σάν μεθυσμένος, στάθηκε στήν πόρτα τῆς ἐκκλησίας καί στηρίχθηκε στόν παραστάτη γιά νά μή πέση. Ἡ ἐκκλησία ἦταν μισοφώτιση. Ἄπ' αὐτοῦ σ' ἕνα μακρὸ τραπέζι, διέκρινε ἕναν ὄγκο σκεπασμένον μ' ἕνα ἀκάθαρτο σεντόνι... Εἶδε καλά... Ἐκεῖνο ἦταν ... τὸ πτώμα ξεπλωμένο καί σκεπασμένο ὀλόκληρο, ἀπ' τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια... Ἄρχισε νά τρέμη σύγκορμος, χωρὶς νά μπορῇ νά ξεκολλήσῃ τὰ μάτια του ἀπὸ κεῖ πάνω. Καταλάβαινε καλά πῶς, πῶς δὲ θάχε τὴ δύναμη νά ξεσκεπάσῃ μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὸ πτώμα. Ἄν ἔκανε μονάχα πῶς τὸ ἀγγίξει θά λιποθυμοῦσε, φοβόταν μήπως τρελλαθῇ μένοντας ἐκεῖ πέρα περισσότερο ὥρα...

Ἄξαφνα πετάχτηκε φοβισμένος ἀκούγοντας κάποιον πλάι του νά μιλάει. Ἦταν ὁ φύλακας. Εἶχε σταθεῖ καί τὸν ρωτοῦσε τί ἀπόκαμε. Ἦταν γνωστὴ του ἡ σκοτωμένη; Τοῦ μιλοῦσε ἀδιόφορα, σάν νὰ ἐπρόκειτο γιά κάτι ἀσήμαντο καί συνηθισμένο. Ὁ κύριος Ζαχαρίας κόμπιασε...

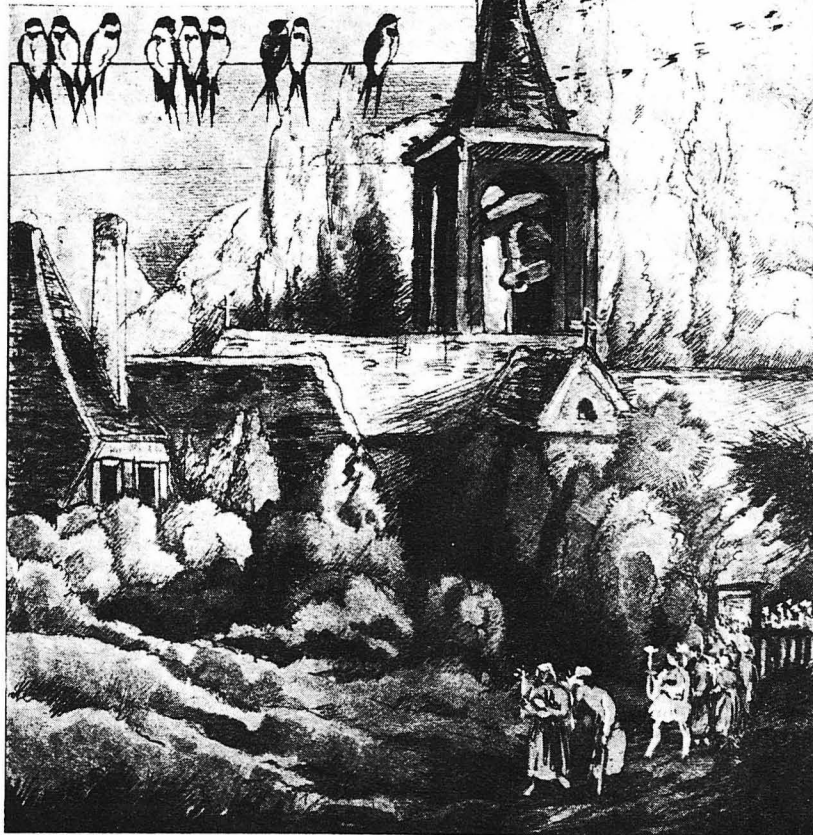
— Ὁχι, εἶπε τέλος βάζοντας τὰ δυνατά του γιά νά μὴ τραυλιέξῃ. Ὁχι... Δὲν τὴν γνῶριζε... Τοῦ ἦταν ἐντελῶς ἀγνωστὴ...

— Τὴν εἶδατε; τὸν ξαναρώτησε ὁ φύλακας. Ναι... πῶς... βέβαια, τὴν εἶδε... Πῶς δὲν τὴν εἶδε... Μά... δὲν ἦταν γνωστὴ του... Ὁχι...

Ὁ φύλακας πέρασε μπρῶς του καί μῆλκε στήν ἐκκλησία ἐξακολουθώντας νά μιλάει. Τὰ γόνατα τοῦ κυρίου Ζαχαρία τρέμανε δυνατά. Φοβόταν πῶς θά γονάτιζε κάτω.

Ὁ φύλακας ἔοβησ' ἕνα κερὶ ποῦχε σωθῆ καί καίεται, στάθηκε μπρῶς στοῦ πτώμα καί κούνησε μὲ λύπη τὸ κεφάλι του. Μιλοῦσε τώρα βαρειά καί λυπημένα:

— Τί τῆς ἦρθε νά πάη νά πέση καί νά τσακισθῇ ἀλήθεια; Μήπως ἦταν καί περασμένη στὰ χρό-

νια; ... Νέα καί καλοκαριωμένη μάλιστα...

— Νέα; ... μούγγρισε κλαψιάρικα ὁ κύριος Ζαχαρίας.

— Νέα; ... Ἐ μὰ βέβαια, δὲν ἦτανε καί γρηά. Γιά γρηά τὴν εἶχε πάρει; Τὴν εἶχε δεῖ καλά; ...

Ἄπλωσε ἀπότομα τὸ χέρι του καί σηκώσε τὴν ἄκρη τοῦ σεντονιοῦ. Φάνηκε τότε τὸ κεφάλι τῆς νεκρῆς ὡς τὸ λαμῶ, ἀμαλλιασμένο, μὲ μισόκλειστα τὰ μάτια, μὲ τὰ βαθουλώματα τῶν πληγῶν ποῦδειχναν τὸ θρυμματισμένο κρανίον, γεμάτο κακοπλεγμένα αἵματα, ποῦχαν πειὰ ξεραθῆι...

Ὁ κύριος Ζαχαρίας ἄφησε ἕνα ἀλλόκοτο ξεφωνητό νά τοῦ ξεφύγῃ, ἕνα σοκῆσιμο παράξενο καί ἐσθήρισε τίς παλάμες του στὸ στήθος του, στὸ μέρος τῆς καρδιάς. Ὁ φύλακας ἔτρεξε κοντά του καί τὸν ἐπίασε ἀπ' τὸ μπρῶτσο. Δὲν καλοκαταλάβαινε τί τρέχει, ἄρχισε νά τοῦ κἀνὴ διάφορες ἐρωτήσεις.

Ὁ Ζαχαρίας παραμέρισε ἀπ' τὴν πόρτα, σφυγγίσε τὸν ἰδρωτάτου, ἀνάσανε ἐλευτέρα, ἔβγαλε καί ἔβαλε στὸ χέρι του ἕνα εἰκοσιπεντάριχο καί ἔτρεξε νά βγῆ ἀπ' τὸ νεκροταφεῖο...

— Δὲν ἦταν τίποτα... τίποτα... Πάρτο... Νά πιῆς ἕνα κρασί... Πῶς; ... Ὁχι τίποτα... Ἐτσι νευρικό, πάει πέρασε πειὰ... Ἀντίο...

Βγῆκε ἀπ' τὸ νεκροταφεῖο καί πῆρε τὸ δρόμο γιά τὴν Ἀθήνα μὲ τὰ πόδια. Πῶς εἶχε ξελαφρώσει ἡ καρδιά του! Πόσο εἶχε ὑποφέρει τόσες ὥρες! Ποτέ του δὲν ὑπόφερε, ποτέ του δὲν βασανίστηκε ἔτσι, ὅσο ν' ἀντικρῆσθαι τὸ πτώμα... Μὰ ἄς εἶνε δοξασιμένο τὸνομά σου Θεέ μου!... Ἡ γυναῖκα του ζοῦσε. Δὲν εἶχε δίκιο νά φοβάται τέτοια παράλογα πράματα. Πῶς φαντάστηκε ἕνα τέτοιο κακὸ ἀλήθεια; Ἡ Ἄννα του νεκρή; Γιατί νά πάη νά σκοτωθῆ χωρὶς λόγο; Μήπως τῆς κραταίει κἀνια, μήπως δὲν τὴν ἀγαπαί, πειὸ πολὺ ἀπὸ πρὶν τώρα; Ἄρκεῖ μονάχα νά γυρίσῃ κοντά του... Θά δῆ τότε πόσο εἶνε καλός. Θά τὸ καταλάβῃ καί μόνη της...

Μιά καρμάννα ποῦ σορπαίει στὸ θαμπό, πέν-

θιμο πρωινό τούς άργουσε αντίλαλους της, συνεφέρνει τον κύρ Ζαχαρία άπ' τούς βαθύσους του λογισμούς. Τραβιέται άπ' τo παράθυρο καθίζει στην άκρη τού κρεβατιού, σκύβει και φοράει τά παπούτσια του. 'Ο

νούς του ξαναφευγούγει πάλι στη γυναίκα του. Γιατί... γιατί νά φύγη; Θυμάται... ως τά προχτές άκόμα, τού πήγαινε τo γάλα του στο κρεβάτι. Της άρπαζε τότε τo χέρι και της τo φιλούσε, πολλές φορές, την τραβούσε άπότομα κ' έλεφετε στην άγκαλιά του...

— Άννα!... σιγανομοιρομύζει. Άννα μου! Χρυσάκι μου!... Τo μάτι του πέφτει άξαφνα στό μισοσβασμένα τσιγάρα. Δέν πρέπει νά τά δη ή ύπηρετρια... Άνοιγει τo παράθυρο και τά πετάει στο δρόμο. Σκύβει κ' όλας και κυττάει έξω. Πώς θά λαχταρούσε ή καρδιά του άν την έβλεπε νά γυρίζει! Άς ήταν έξυπνητή κ' ή ύπηρετρια. 'Ηξερε αυτός νά τά μπαλώση μιά χαρά...

'Οταν μπήκε ή ύπηρετρια μέ τόν καφέ του ελεγε ντυθη κιάλας. Κάθησε στο γραφείο του και τόν έπαι ήσυχα — ήσυχα, κ' ύστερα πέρασε στην κάμαρη πού κοιμότανε τo παιδί του. Έσκυψε τo γέμισο φιλιά, προσέχοντας νά μη τo ξυπνήση, άφησε λεφτά για τά ψώνια και κατέβηκε.

'Η ίδια γειτόνισσα ήταν όπως και προχτές στο παράθυρο. Αυτή τη φορά δέν μπόρεσε νά της έξυψη. Τόν χαιρέτησε μέ μιά ύποπτη γλώσσα στη φωνή και τόν ρώτησε για την γυναίκα του. Ελεγε μέρες, λέει, νά την δούνε και την άποθύησαν. 'Ηταν ταξίδι!...

Ταξίδι; 'Οχι... Στη θεία της, στον Πειραιά, ελεγε κατέβη για λίγες μέρες. Τούπε μάλιστα νά τούς πη πολλούς, πολλούς χαιρετισμούς... ναι... Δέν θ' άργούσε ν' άνέρη... Πώς;... Ναι, ναι, αυτό ήταν, ελεγε άποθυμήςει τo παιδί...

'Ο κύρ Ζαχαρίας χαιρέτησε ύστερα κ' έφυγε γρήγορα, γρήγορα, μοιρομυρίζοντας κάτι μέσα στό δόντια του:

— Κίσες!... Άδιάντροπες!...

Τόν πείραζε πολύ όταν τόν ρωτούσαν για τη γυναίκα του, ύποψιαζόντουσαν πως τούχουν μυριστεί και κυττάει νά τού πάρουν λόγια, τού ρχόντανε ν' άρχιση νά βρίζη...

Κατεβαίνοντας πρós τά κέντρα σκέφτηκε τo γραφείο του. Ελεγε τρεις μέρες νά πατήση έκει. Έπρεπε νά πάη νά έργαστη, κ' άς ύπόφερε φρικτά, κ' άς σπαραζόταν ή καρδιά του στη θύμησι της συμφοράς πού τόν βοήκε... Μπορούσε νά κάμη κ' άλλους; Τί τούς έμελλε τούς προϊσταμένους του για τόν πόνο του. Δέν ήταν γι' αυτούς παρo μιά άνθρώπινη μηχανή, πού μουτζάλωνε χαρτιά, γεμιζόντάς τα άριθμούς. 'Οταν ή μηχανή άρχισει νά μη δουλεύη κανονικά την πετάνε. Ναι, έτσι ήταν. Δέν τούς συγχινόσε αυτούς ó πόνος τού άλλου, και μάλιστα ó πόνος ó δικός του, τού ύφιστάμενου, τού ύπηρετή, τού δούλου...

Θά προσπαθούσε μονάχα νά τελειώση νωρίς για νά τρέξη δεξιά κ' άριστερά, έτσι στην τύχη, μήπως και την συναντηούσε. Πού ξέρισε καμιά φορά... Σκέφτηκε άκόμα νά καταγγείλη τo πρῶμα στην άστυνομία, μ' έφριξε όταν άναλογίστηκε τo θόρυβο πού θά γινότανε, τo σούσουρο πού θάκαναν ή έφημερίδες, πού πέφτουν σάν όργανα πάνω σου και σου ξεσκίζουν την πληγή, σου σπαράζουν χειρότερα την καρδιά, σου κάνουν διπλή τη συμφορά σου, άνακατείνοντας κάθε άκαθαρία σάν τά γουρούνια... Μ' όλο του τo φόβο πός θά τού έκαναν παρατηρήσεις, στο γραφείο, τόν δέχτηκαν μέ καλωσύνη. Αυτό τόν συγκίνησε, μ' όλες τις προσπάθειες πού κατάβαλε δέν μπόρεσε νά έργαστη.

Τo μυαλό του πήγαινε διαρκώς στην γυναίκα του, οι άριθμοι χορειάσαν μπροστά του, φάνταζαν σάν μυριμήγια πού σκάριασαν πάνω στη λευκή σελίδα τού <καθολικού>.

'Ο συναδέλφος του πού έργαζότανε στο πλαινό του τραπέζι, έννοιωσε πός δέν ήτανε και τόσο καλά και τόν συμβούλεψε νά φύγη. Μά όχι, δέν τούδελε αυτό, δέν ελεγε έξ άλλου και πού νά πάη, καλλίτερα νάμενε στο γραφείο...

'Εργάστηκε ως τo μεσημέρι, όπως μπορούσε. 'Οταν τελειώσαν φροντίες νά κατέβη γρήγορα γρήγορα, για νά μη τού πιάσουν κοβέντα. Ελεγε πει στην ύπηρετρια πός δέν θά πήγαινε τo μεσημέρι νά φάη στο σπίτι, γιατί θά κατέβαινε ίσως στόν Πειραιά νά δη την κυρία. Της τόπε αυτό γιατί ύπόφερε φρικτά, πλακωνόταν ή ψυχή του, όταν καθότανε σπίτι στο τραπέζι όλομόναχος, άναγκασμένος νά τρώη χωρίς όρεξι. Αισθανόταν πως πεινοάσε ύστερα άπό τριών ημερών διαρκό και νηστεία. Κατηφόρισε πρós τού Λέκκο, μπήκε σ' ένα μικρορεστορόν γεμάτο άγνώστους άνθρώπους, κάθησε σέ μιά γωνία και τσίμησε λιγάκι ψητό... Πήρε κατόπι τόν καφέ του σ' ένα κοντινό γραφείο και ξαναπήγε στο γραφείο. Αισθανότανε μιά άτονία σ' όλο του τo κορμί, μιά παράξενη εξάντλησι και ζήτησε νά τού φέρουν ένα κονιάκ. Δέν ήταν μαθημένος άπό ποτά και στη κατάσταση πού βρισκόταν, τo κονιάκ τόν ζάλισε.

Τούφερε ένα γλυκό μούδιασμα στο μυαλό κ' όσο νά ρθη τo βράδυ έπαι άλλα δυό...

'Οταν βρέθηκε στο δρόμο αισθανόταν τόν έαυτό του πολύ καλλίτερα. Τού φαινόταν πός ελεγε άλαφρούει. Και τo μυαλό του δουλεύε... πός δούλευε!... 'Η γλυκεία έλπίδα πός θάβρισκε την γυναίκα του στο σπίτι ξαναμπήκε στην καρδιά του. Άχ! νάταν άλήθεια!...

Κι όμως ναι, έτσι θά γινόταν. Θά ελεγε γυρίσει πιά. Έσσερες μέρες τώρα θάγε καταλάβει τo λάθος της. Άρκετά πιά τόν βασάνισε... Άρκετά τόν πίκρανε... Δέν της έφταιζε ποτέ σέ τίποτα για νά τού τo κάμη αυτό. Γιατί τόκαμε; Γιατί!...

Γιατί νά φύγη; Γιατί νά τού άφανίση τη ζωή του, γιατί νά τόν σπαρίξη έτσι; Δέν τόξερε τάχα πός δέν μπορεί νά ζήση χωρίς αυτή; Δέν της τόχε δώσει νά τo καταλάβη; Την άγαπούσε και την ήθελε. Θά την άγαπούσε κ' άς έκανε ότι της άρεζε κ' άς κυλούσε στην άτιμία! Αυτός δέ θά την περιόριζε. Δέν θά γινόταν κακός, δέ θά της έλεγε λέξι. Θά τά ύπόφευγε όλα, θάκανε πός δέν βλέπε, θάσκυβε τo κεφάλι του, δέ θάβγαζε μιλιά... Νά την έχη μονάχα κοντά του κ' άς γινόταν κομμάτια ή καρδιά του, άς μάτωνε, άς την περνούσαν καθημερινά φαρμακερά μαχαίρια!...

Πώς θά ζήση αυτός τώρα; Σκέφτεται τη συμφορά του και τούρχονται δάκρυα καταμής τού δρόμου. Βούρκωσαν και όλας τά μάτια του. Κουράγιο!... Σφίγγει τά δόντια του και προχωρεί βιαστικός μέ τo κεφάλι κάτω. 'Η ζάλη του έχει μεγαλώσει... Νάμε μισοκμμένος;... 'Ετσι τού φαίνεται... Τo μυαλό του δουλεύει άσταμάτηχα... 'Ολη ή περσιμένη του ζωή περνάει μπρός του μέρα μέ την ημέρα, σάν νά ξεφυλάη άργά κάποιo βιβλίο. Θυμιάται μιά μέρα πού γύμισε την γυναίκα του χάδια κ' αυτή κατσούφιασε ξαφνικά, σάν νά στενοχωρήθηκε. Ξαφνιάστηκε τότε και την κύτταε κατάρτα. Της έλεγε κ' όλας κάτι για τo κέφι της κ' αυτή άπάντησε στενοχωρημένα.

— Ναι... φτάνει πιά... όχι τόσο...

Αυτό ήταν... Δέν τόν άγαπούσε. Την πείραζαν τά χάδια του. Αυτός έλυωνε μπρός της κ' αυτή στενοχωριότανε. Μά τί έχει νά κάμη; Τώρα την άγαπάει πού πολύ άπό πρώτι. Θά τρελλαθή άν δέν ξαναγυρίση! Θά πεθάνη!

Κάθε τόσο όταν άκούσει περπατισιά πλάι του τινάξει τo κεφάλι του και κυττάει προσεκτικά. Ποιός ξέριε; Μπορεί και νά συναντηθήδυνε άξαφνα στο δρόμο. Μά όχι... Θά γύρισε στο σπίτι πιά. Νά τώρα πού θά πάη θά τη βρή έκει, νά τόν περμιένη, όπως πάντα.

'Οταν κατέβη ή ύπηρετρια νά τού άνοιξη θά τη ρωτήση αδιάφορα:

— Γύρισε ή κυρία;

Κι αυτή θά πη:

— Ναι... κοιμίζει τo μικρό...

'Η καρδιά του θά χτυπήση δυνατά άπ' τη λαχτάρα του, μ' ά δέ θά τo δείξη. Θ' άνέρη άργά τις σκάλες, θά νρεμάση τo καπέλλο του στην είσοδο και θά τραβήξη όλόγισα στη κρεβατοκάμαρη. Αυτή θάνε σκυμμένη κοντά στο παιδί. Θά της ψιθύριση σιγά:

— Άγάπη μου... καλησπέρα!...

Τίποτ' άλλο. Τά γόνάτα του θά τρέμουν. 'Η καρδιά του θά σφίγγεται. Μά έτσι πρέπει νά γίνη. Σά νά μη συνέβη τίποτα.

Και ή ζωή θά ξαναπάρη τo δρόμο της μέσα στο σπίτι ήσυχα κ' εύτυχισμένα.

Πλάι του περναει τώρα κάποιo κάρρο. Εινε άδειανό, τ' άλογο φαίνεται κουρασμένο και πάει άργά. 'Η ρόδες τρίζουν παράξενα. Κρί... κρί... κρί... Τo τρίξιμο αυτό χτυπάει στ' αυτά του κ' έτσι καθώς εινε άφηρημένος τo παρακολουθει και τo ταριάζει μέ μιά λέξι πού την επαναλαμβάνει μέσα στο μυαλό του: Γύ-ρι-σε... Γύ-ρι-σε... Κ' έπειτα ή λέξι άλλάζει, συνταιριασμένη πάντα μέ τo τρίξιμο της ρόδας:—<Κρί, κρί, γρί...> Στο σπίτι—τι... Στο σπίτι—τι... Γύ-ρι-σε... στο σπίτι—τι...>

'Ο κύρ Ζαχαρίας ζυγώνει πού κοντά στη ρόδα, περπατάει άφηρημένος, τo μυαλό του δουλεύει μηχανικά, σάν νά γυρίξη και μέσα στο κρανίο του κάτι άργά και βρασύ, τριχοκοπώντας ρυθμικά: <Στο σπίτι—τι... Στο σπίτι—τι...> 'Η φωνή τού χαροτσέτη τόν κάνει άξαφνα νά ξυπνήση και νά συνέρθη. Λίγο άκόμα και θάπεφε πάνω στη ρόδα. Τινάξεται πίσω, τo κάρρο στρίβει τη γωνία και κατηφορίζει πρós τά κάτω...

'Ο κύρ Ζαχαρίας εξακολουθει νά σκέφτεται. Ναι, ναι, δέν έχει άμφιβολία, θά βρή την γυναίκα του στο σπίτι Όάχη γυρίσει... Θά πείση στην άγκαλιά του και θ' άρχιση τά κλάματα. Αυτός θά την ήσυχάση μέ γλυκό και μαλακό τρέπο...

Στέκεται τώρα στη γωνία τού δρόμου και τραυλίζει κάτι μέσα στό δόντια του. Τοιμάζεται νά βγάλη τσιγάρο, μ' άξαφνά έζει τo ζουτι στην τσέπη του.

(Συνέχ. στο προσηέξ)

